

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

TEKNISK BIBLIOTEK

Den tekniske Forening

1877—1887.

DEN
POLYTEKNISKE
LÆREANSTALT

Oversigt over Virksomheden,

meddelt i Anledning af Tiaarsdagen for Foreningens Stiftelse

den 24de Marts 1887,

af

Ingeniørkapitajn V. E. Tychsen,
Foreningens Sekretær.

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

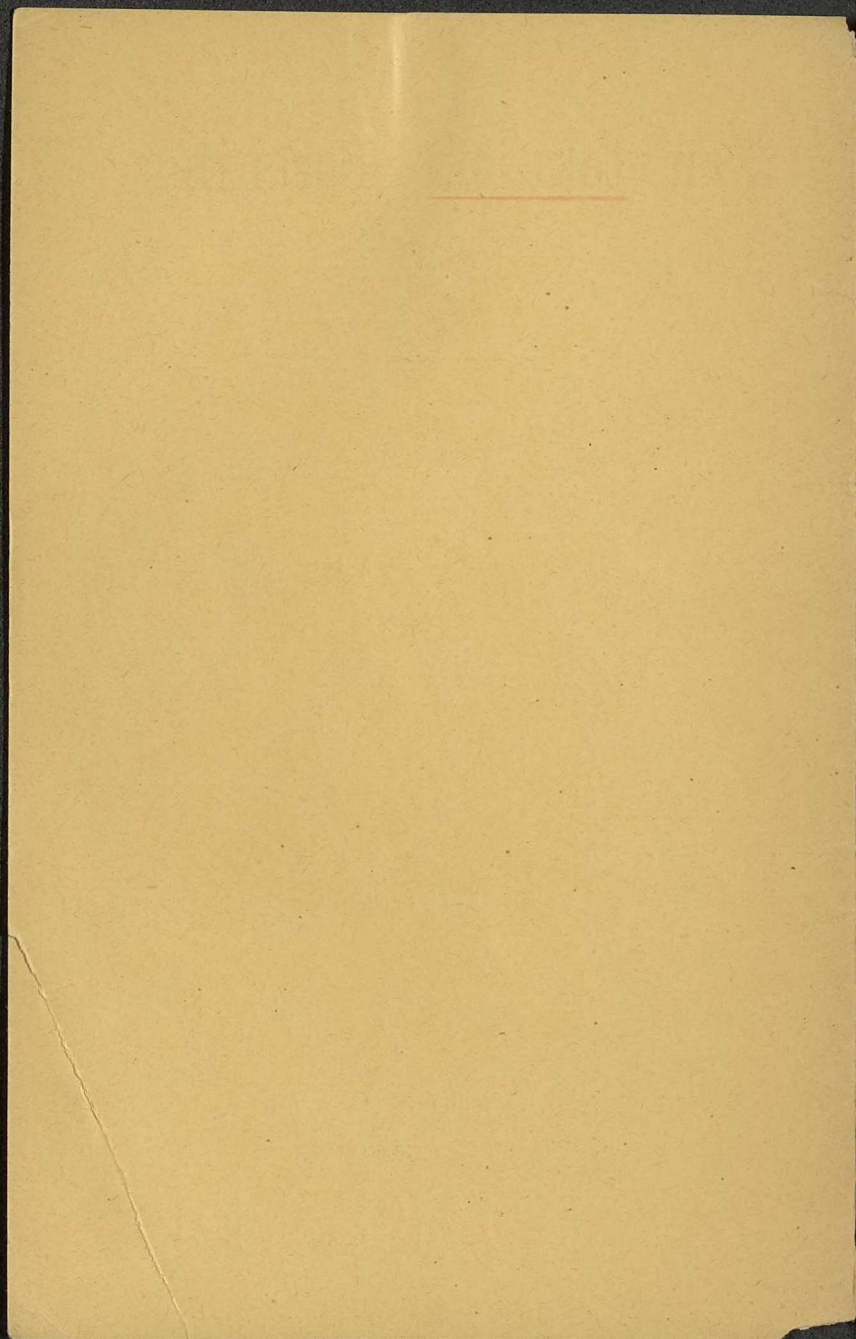
Kjøbenhavn.

Hoffensberg & Traps Etabl.

1887.

~~62/662~~

061.231(489) tek
1887

Den tekniske Forening

1877—1887.

Oversigt over Virksomheden,

meddelt i Anledning af Tiaarsdagen for Foreningens Stiftelse

den 24de Marts 1887,

af

Ingeniørkapitajn V. E. Tychsen,

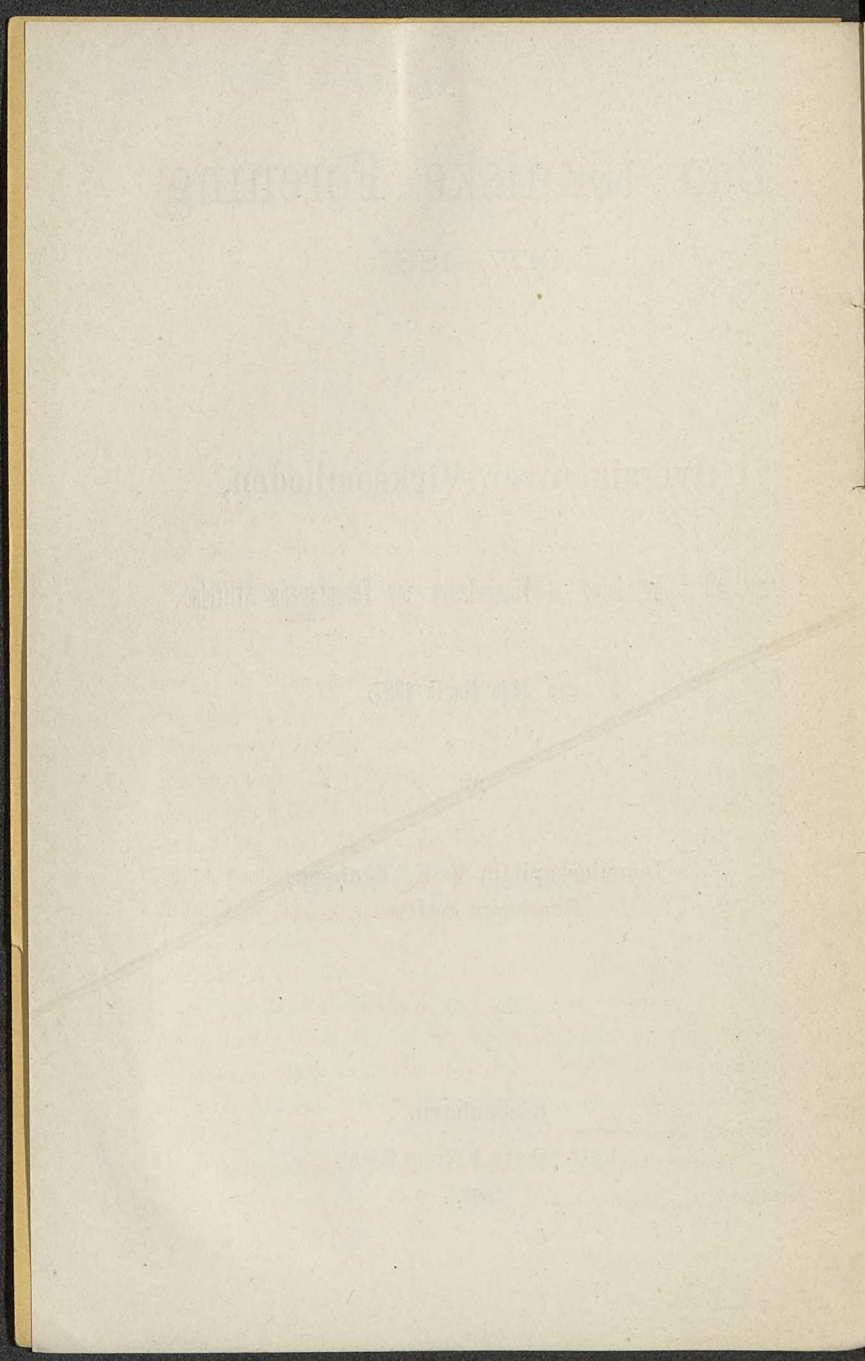
Foreningens Sekretær.

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

137694

300008420657

I Begyndelsen af 1868 indsendte daværende Ingeniørkapitajn *O. V. Hoskiær*, som længe havde syslet med Tanken om at søge vort Lands Teknikere knyttede nærmere til hverandre, og til hvem en Kreds af Mænd, deriblandt Inspektør *A. Andresen*, Docent *L. F. Holmberg*, Arkitekt *V. Klein* og Ingeniørlieutenant *O. Larsen*, havde sluttet sig, et Tilbud til Industriforeningens Bestyrelse om at ville udarbejde en teknisk Oversigt til Optagelse i Foreningens Maanedsskrift, da de forment, at Oversigten ad denne Vej, paa Grund af Foreningens store Medlemsantal, bedre end ved Udgivelsen af et særligt, teknisk Tidsskrift vilde komme Almenheden til Nytte. Tilbudet blev modtaget, og fra Maj 1868 vil man finde en saadan Oversigt, der var samlet af ovennævnte Mænd, til hvem Maanedsskriftets Redaktør, Justermester *E. Bruun*, fra 1869 sluttede sig, optagen i Maanedsskriftet, der i den Anledning udvidedes fra 20 til 24 Ark. Fra 1870 udsondredes ligeledes efter Initiativ fra disse Medarbejdere Redegjørelsen for Foreningens Anliggender fra de tekniske Meddelelser.

Denne tekniske Redaktion af Maanedsskriftet fortsatte sin fortjenstfulde Virksomhed uforandret i nogle

Aar, men denne led et væsentligt Afbræk, da Kapitajn Larssen i 1873 var afgaaet ved Døden, og Arkitekt Klein samme Aar udtraadte af Redaktionen, medens Kapitajn Hoskiær samtidig ofte var nødsaget til for længere Tid at opholde sig i Udlandet paa Grund af sin Virksomhed ved det Store Nordiske Telegrafelskab. Vel leverede i Tidernes Løb ikke faa Teknikere — hvoraf flere senere ligeledes have givet Meddelelser til den tekniske Forenings Tidsskrift — værdifulde Bidrag til Maanedsskriftets tekniske Afsnit, som jo var det eneste Sted, hvor slige Afhandlinger og Meddelelser den Gang kunde finde Optagelse, men forskellige Omstændigheder, særlig Mangelen paa faste Medarbejdere, medførte dog, at Foretagendet ikke udviklede sig saa fyldig, som oprindeligt ventet af dem, der havde sat det i Gang.

Efter sin Hjemkomst fra Kina i 1876 besluttede Kapitajn Hoskiær i Forening med de to andre tilbageværende Medlemmer af den tekniske Redaktion, nemlig Beregner Andresen og Professor Holmberg, at søge Redaktionen rekonstrueret, og efter at Docent *S. C. Borch*, Arkitekt *J. E. Gnudtzmann*, Ingeniørkapitajn *V. E. Tychsen* og Artillerilieutenant *F. Wagner* havde sluttet sig til dem, indgav de under 6te November 1876 til Industriforeningens Bestyrelse et nyt Tilbud, som gik ud paa, at fornævnte Teknikere vilde overtage Redaktionen af Maanedsskriftets tekniske Oversigt, naar der maatte blive levnet denne en Plads paa 24 Ark aarlig, hvilket vilde medføre en Udvidelse af Maanedsskriftet med 8 Ark, hvis der som hidtil skulde forbeholdes „Foreningens Anliggender“ et saadant Ark-antal. Oversigten, havde man da tænkt sig, skulde indeholde saa vel saadanne Uddrag af udenlandske tekniske Tidender, som kunde have Betydning for vore offentlige

Arbejder og vor Industri, som Meddelelser om Opfindelser i Ind- og Udlandet samt, saavidt muligt, Beretninger om her udførte større Arbejder og tekniske Erfaringer, som derved maatte være indvundne.

I sit Svar af 20de December 1876 beklagede Industriforeningen, skjøndt den indsaa, at der ved Tilbudets Modtagelse „vilde kunne sikres Maanedsskriftet ikke blot tilstrækkelig Tilgang af gode Artikler, men, hvad der oftere havde været savnet, en virkelig Plan for dets tekniske Indhold“, at den ikke saa sig i Stand til at modtage Tilbudet, da den af økonomiske Grunde ikke turde gaa ind paa en væsentlig Udvidelse af Maanedsskriftet, og da dette maatte forestaa af den i Lovene foreskrevne Redaktør, idet den dog haabede paa en Samarbejden indenfor de antydede Grænser.

Efter at en fortsat Forhandling ikke havde ført til noget Resultat, besluttede ovennævnte Mænd, supplerede med Professor, Arkitekt *Dahlerup*, Fabrikeier *G. A. Hagemann* og Tømmermester *H. Kayser*, sig til at stræbe hen imod Udgivelsen af et selvstændigt teknisk Tidsskrift, hvilket man tænkte sig bedst vilde kunne ske ved at knytte Tidsskriftet til en teknisk Forening, som foruden igjennem dette tillige ved Afholdelsen af Møder skulde søge at virke for sit Formaal: at fremme Udbredelsen af tekniske Kundskaber. Hver henvendte sig nu i sin Kreds til ansete Teknikere af forskellige Retninger, og efter at flere havde erklæret sig villige til som Medindbydere at støtte Planen om Oprettelsen af en teknisk Forening, og et forberedende Møde var bleven afholdt, ved hvilket det vedtoges, at Foreningen skulde omfatte Teknikere af alle Afskygninger, da man ansaa Forholdene her hjemme for at være for smaa, til at

man kunde splitte Interessen for Sagen ved, som sket andensteds, kun at bygge Foreningen paa enkelte af Teknikens mest fremtrædende Grene, stiftedes den tekniske Forening den 24de Marts 1877 med 80 Medlemmer ved et konstituerende Møde, som dirigeredes af Vandbygningsdirektør, Etatsraad *C. Carlsen*, og paa hvilket Foreningens Love vedtoges, og 9 Medlemmer til Bestyrelsen valgtes.

Vi staa saaledes nu ved Afslutningen af Foreningens 10 første Leveaar. Et Decennium er vel ikke noget langt Tidsrum men dog langt nok, til at man ved at kaste et Blik tilbage paa de forløbne Aar og den Virksomhed, som er udfoldet i disse, vil kunne danne sig en bestemt Forestilling om, hvorvidt Foreningens Opretelse virkelig har været formaalstjenlig og tidssvarende, og om den i Forholdene, som de ere, har kunnet finde den Næring, som er en nødvendig Betingelse for dens Trivsel. Under de forberedende Forhandlinger før Foreningens Stiftelse faldt der fra enkelte Sider Udtalelser, hvorefter man ikke skulde stille dens Horoskop synderlig lyst; men ses hen til, at Medlemsantallet nu er voxet til over 570, at det har holdt sig omtrent paa dette Tal i flere Aar, og at det er lykkedes altid og uden Vanskelighed at skaffe passende Foredrags- og Diskussions-emner til Møderne samt et righoldigt og afvejlende Materiale til Tidsskriftet, som man endogsaa efterhaanden har kunnet udvide fra normalt 16 til 24 Ark, tør man sikkert gaa ud fra, at der har været Trang til en Forening som den tekniske, og at det Haab maa siges at være gaaet i Opfyldelse eller i det Mindste at være paa gode Veje dertil, som Foreningens Formand, Etatsraad *Carlsen* ud-

talte, da det første Møde aabnedes den 25de April 1877, nemlig:

„Jeg vil nu udtale det Ønske og det Haab, at det maa lykkes Foreningen nogenlunde fyldestgjørende at løse sin Opgave, at dens Virksomhed maa være frugtbringende, og at den maa komme til at indtage en hæderlig Plads blandt de ældre og beslægtede Foreninger. Jeg vil tillige ønske, at Anskuelser, hvorom den i given Anledning vil samle sig, og som den maatte fremsætte, derved maa blive af Betydning for den offentlige Mening. Sligt kan man imidlertid ikke skrive i Love eller sætte i Programmer; det vilde i hvert Fald ikke nytte stort. En saadan Stilling opnaas kun gennem Arbejde, gennem alvorligt Arbejde. Den naas kun, naar Foreningen gør til sit Valgsprog det Tycho Braheske „ej blot synes, men være“ eller dog handler derefter.“

Hvad angaar den i disse Udtalelser fremsatte Ytring om, „at Anskuelser, hvorom Foreningen maatte samle sig, maa blive af Betydning for den offentlige Mening“, da tør det sikkert haabes, at de Indlæg, Foreningen ved flere Lejligheder har givet i forskellige tekniske Spørgsmaal tildels af stor almen Betydning, have gjort eller ville gøre deres Nytte, og at der vil blive tillagt forment Betydning, hvad der saaledes er fremkommet fra et Samfund, hvori særlig Sagkundskab maa ventes at være repræsenteret. Foreningen har saaledes søgt at yde sin Skjærv til en flersidig Belysning af vigtige Spørgsmaal gennem afholdte Diskussioner, hvoraf Referater ere tilsendte de paagjældende Myndigheder, saasom om Anlægget af en Tilflugts- og Handelshavn i det nord-

lige Kattegat, om Kjøbenhavns Bygningslov, om Meter-systemets Indførelse og om Ordningen af Kjøbenhavns Banegaardsforhold, ligesom den ogsaa ved Udgivelsen af forskellige Smaaskrifter m. m., nemlig Bestemmelser for Cementundersøgelser, om Dampkjedlers og Fyrsteders Indretning og Betjening, om Kraftmasskinner for den mindre Industri og om Teglværksindustri, har villet give en nyttig og let tilgængelig Vejledning i flere tekniske Retninger, hvor en saadan syntes ønskelig. Det tør sikkert ogsaa haabes, at denne Side af Foreningens Virksomhed og derigjennem dens Betydning som en Samfundsfaktor vil voxe, efterhaanden som den bliver ældre og mere sammenvoxet med den almindelige Bevidsthed. Dette forudsætter selvfølgelig, at den, som hidtil, støttes af fremragende Kræfter paa Teknikens forskellige Omraader; men tages Hensyn til den Tilslutning fra disses Side, Foreningen i sin korte Levetid allerede har faaet, behøver man næppe at befrygte, at nys nævnte Forudsætning skal glippe.

At gjøre Rede, selv i korte Træk, for de mange Spørgsmaal af større eller mindre Betydning, som have været fremdragne i Foreningen, dels ved Forhandlingerne i Møderne, dels gennem Afhandlingerne i Tidsskriftet, turde føre for vidt. I al Almindelighed tør man dog nok udtale, at Foreningen, især af en Begynder at være, har forstaaet at erhverve sig en hæderlig Plads blandt beslægtede Samfund, og at Tidsskriftet paa en smuk Maade har løst sin Del af Opgaven, at bidrage til Udbredelsen af tekniske Kundskaber her i Landet. Herfor skyldes der ikke alene en Tak til dem, som i Tidsskriftet have nedlagt deres egne Tanker og Erfaringer, saa at disse kunne komme andre til gode, eller som have givet Med-

delelser om, hvad der er foregaaet andensteds, men ogsaa de forskjellige Autoriteter og Fonds, som have ydet materielle Bidrag til Tidsskriftets Udgivelse, og derigjennem gjort det muligt at give dette det Omfang og den Udstyrelse med oplysende Træsnit og Planer, som det nu har, fortjene særlig at fremhæves, naar de Faktorer, som udgjøre Foreningens væsentligste Livsbetingelser, skulle nævnes.

Da Foreningen stiftedes, stod det klart, at det aarlige Medlemskontingent, naar alle Omstændigheder toges i Betragtning, og vore Forhold sammenlignedes med Forholdene i beslægtede Foreninger i Sverig og Norge, ikke burde sættes højere end 10 Kr. Det viste sig imidlertid snart, at selv med den uventet betydelige Fremvæxt, som Medlemsantallet hurtigt fik, vilde Foreningens ordinære Indtægter langtfra kunne strække til, naar Tidsskriftet — den væsentligste Udgiftspost — skulde fremtræde i den Skikkelse og det Omfang, som vare fornødne, for at det paa en værdig Maade kunde løse sin Opgave. Bestyrelsen henvendte sig derfor til forskjellige Autoriteter og Fonds og heldigvis ikke forgjæves. *Den Reiersenske Fond* og *det Classenske Fideikommis* have saaledes lige fra Foreningens første Virkeaar støttet den med aarlige Bidrag og ved en enkelt Lejlighed med særlige Tilskud til et Extrahæfte (se neden for). Fremdeles har *den Raben-Levetzauske Fond* i de to første Aar og *Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet* i det 2det Aar ydet væsentlige Bidrag til Tidsskriftets Udgivelse. Endelig har Foreningen fra det 3dje Aar at regne ved *Indenrigsministeriets* gunstige Bistand og Bevillingsmyndighedens velvillige Imødekommen i samme Øjemed nydt et aarligt Tilskud af Statskassen, ligesom ogsaa

dette Ministerium har bidraget til før omtalte Extrahæftes Offentliggjørelse. Dels igjennem disse Bidrag, dels igjennem det forholdsvis store Medlemstal er det lykkedes efterhaanden at give Tidsskriftet dets nuværende Omfang af c. 24 Ark i 4 Kvartalshæfter. En yderligere Udvivelse af Tidsskriftet vilde imidlertid være højst ønskelig, og navnlig burde der tilstræbes en hyppigere Udgivelse af Hæfterne, saaledes at der udkom 6 aarlige Hæfter med kun 2 Maaneders Mellemrum. Den derved foranledigede forøgede Udgift vil det nuværende Budget imidlertid ikke kunne bære, hvorfor det er at haabe, at Foreningen til det nys angivne Formaals Opnaaelse vil kunne gjøre Regning paa den samme velvillige Imødekommen fra Autoriteter og Fonds, som den hidtil har mødt hos flere af dem.

Endnu skal fremdrages en særlig Virksomhed, som begyndte med Aaret 1881, og som siden den Tid har været fortsat aarlig, nemlig Udstedelsen af tekniske Prisopgaver, udarbejdede af særlige dertil af Bestyrelsen nedsatte Udvalg, og hvortil Præmierne velvillig have været ydede af den Raben-Levetzauske Fonds Midler. Der tør sikkert gaas ud fra, at denne Side af Foreningens Virksomhed ogsaa vil bidrage til Fremme af dens Hovedformaal ved at fremkalde Bidrag til Løsningen af enkelte fremtrædende Spørgsmaal af mere almen Natur, og at den tillige vil anspore yngre Teknikere til at give sig i Kast med Opgaver, hvis Løsning vil kunne bringe dem et gavnligt Udbytte for deres hele Virksomhed.

Sluttelig nævnes, at foruden de egentlige Foredrags- og Diskussionsmøder i Vinterhalvaarene har der, navnlig om Sommeren, været aflagt Besøg i tekniske Etablissem-

menter og Fabrikker, større Nybygninger m. m. samt været foretaget længere Udflugter til lignende Anlæg paa Sjælland og i Syd-Sverig. Hensigten hermed har ikke alene været at give Medlemmerne Lejlighed til at tage slige Etablissementer i Øjesyn, men ogsaa at bringe dem i nærmere personlig Berøring med hverandre, idet man er gaaet ud fra, at saadanne Sammenkomster kun kunne virke gavnlig for Foreningens Formaal ved at fremkalde Udvexling af Meninger om Spørgsmaal af fælles Interesse.

Efter at der saaledes er givet en kort Oversigt over Foreningens Stiftelse og senere Udvikling, skal Virksomheden i de forløbne 10 Aar nærmere belyses ved nedestaaende Meddelelser, som væsentlig ere af statistisk Natur.

Bestyrelsen m. m. Ved det konstituerende Møde den 24de Marts 1877 valgtes til Medlemmer af Bestyrelsen: Cand. polyt., Beregner *H. A. Andresen*, Docent *S. C. Borch*, Etatsraad (nu Konferentsraad), Vandbygningsdirektør *C. Carlsen*, Arkitekt *J. E. Gnudtzmann*, Fabrikejer *G. A. Hagemann*, Professor *L. F. Holmberg*, Ingeniørkapitajn (nu Oberst) *O. V. Hoskiær*, Ingeniørkapitajn *V. E. Tychsen* samt Premierlieutenant i Artilleriet (nu Kapitajn) *F. A. H. Wagner*. Med Hensyn til Lovene valgte Bestyrelsen Etatsraad Carlsen til Formand, Kapitajn Hoskiær til Viceformand, Kapitajn Tychsen til Sekretær, Beregner Andresen til Redaktør, Docent Borch, Arkitekt Gnudtzmann og Professor Holmberg samt Sekretæren og Redaktøren til Medlemmer af Redaktionsudvalget og Cand. polit., Direktør *H. Hennings* til Kasserer.

Ved Generalforsamlingen i Maj 1878 udtraadte Be-

regner Andresen af Hensyn til sin Stilling som Tidsskriftets Redaktør af Bestyrelsen, og i hans Sted valgtes Cand. polyt. *F. Mathiesen*, der imidlertid efter eget Ønske trak sig tilbage i Maj 1880 og erstattedes i Bestyrelsen af Murmester *H. N. Fussing*. I Maj 1881 udtraadte Etatsraad Carlsen af Helbredshensyn af Bestyrelsen og i hans Sted valgtes Maskinfabrikant *P. Hansen*. Bestyrelsen kaarede dernæst Oberst Hoskiær til Formand og Professor Holmberg til Viceformand. Ved Generalforsamlingen i Maj 1885 udtraadte Fabrikejer Hagemann efter eget Ønske af Bestyrelsen, medens Fabrikejer *Vilh. Jørgensen* valgtes til hans Stedfortræder.

Bestyrelsen bestaar saaledes for Tiden af:

Docent S. C. Borch.

Murmester H. N. Fussing.

Arkitekt J. E. Gnudtzmann.

Maskinfabrikant P. Hansen.

Professor L. F. Holmberg, Viceformand.

Oberst O. V. Hoskiær, Formand.

Fabrikejer Vilh. Jørgensen.

Ingeniørkapitajn V. E. Tychsen, Sekretær.

Artillerikapitajn F. A. H. Wagner.

Som Revisorer, valgte af Generalforsamlingerne, have i samtlige 10 Aar Administrator *F. E. Holm* og Gasværksbestyrer *J. C. G. Howitz* fungeret.

Medlemmer. Umiddelbart efter Foreningens Stiftelse udstedtes trykte Indbydelser til at indtræde i den til saadanne Mænd trindt om i Landet, som mentes at have Interesse for Sagen, ligesom der samtidig indrykkedes Annoncer i Bladene. Mange fulgte strax Opfordringen, og allerede ved det første Møde — c. 1 Maaned efter Stiftelsesdagen — var Medlemsantallet saaledes voxet fra

80 til 225, og det tiltog jævnt i Løbet af 1877—78, i hvilket der i alt havdes en Tilgang af 343 og en Afgang af 4, saa at Aaret endte med 419 Medlemmer. Hvorledes Foreningen senere har udviklet sig, vil fremgaa af nedenstaaende Oversigt.

	Aaret begyndte med	I Aarets Løb		Aaret endte med	Udtraadt fra det ny Aars Begyndelse.
		Tilgang.	Afgang.		
1877—78	80	343	4	419	6
1878—79	413	68	2	479	26
1879—80	453	30	4	479	20
1880—81	459	38	9	488	24
1881—82	464	48	4	508	22
1882—83	486	43	5	524	15
1883—84	509	71	5	575	20
1884—85	555	30	6	579	28
1885—86	551	33	6	578	27
1886—87	551	28	7	572	

Foreningen tæller saaledes den 24de Marts 1887 572 Medlemmer, saa at den altsaa siden sin Stiftelse har haft en Fremgang af næsten 500 Medlemmer.

Møder med Foredrag og Diskussioner, hyppig ledsagede af Forevisninger, have været holdte mindst 1 Gang maanedlig — som Regel den 2den Torsdag i Maaneden — fra Oktober til April, nemlig:

i 1877—78:	8	Møder	med	15	Foredrag	m.	m.
i 1878—79:	8	—	—	12	—	—	—
i 1879—80:	6	—	—	7	—	—	—
i 1880—81:	8	—	—	10	—	—	—
i 1881—82:	6	—	—	8	—	—	—

i 1882—83.	7	Møder	med	9	Foredrag	m.	m.
i 1883—84:	8	—	—	11	—	—	—
i 1884—85:	7	—	—	10	—	—	—
i 1885—86:	7	—	—	9	—	—	—
i 1886—87:	7	—	—	10	—	—	—

I alt 72 Møder med 101 Foredrag m. m.

Foredrag ere holdte af følgende 60, deraf enkelte flere Gange: Heliogravør *J. G. J. Aagaard*, Stadsingeniør *G. C. C. Ambt*, Ingeniørkapitajn *A. F. Andersen*, Oberstlieutenant *C. H. Arendrup*, Landinspektør *L. Bentzon*, Ingeniør *W. Benzon*, Cand. polyt. *R. Berlème-Nix*, Docent *S. C. Borch*, Teglværksingeniør *F. Borup*, Ingeniørkapitajn *J. F. Brandt*, Konferentsraad *C. Carlsen*, Kapitajn *R. Carstensen*, Arkitekt *A. Clemmensen*, Professor *A. Colding*, Maskiningeniør *N. F. Elgstrøm*, Professor *L. Fenger*, Docent *Fjord*, Teglværksingeniør *Alex. Foss*, Overbaneingeniør *W. Fridericia*, Fabrikejer *G. A. Hagemann*, Ingeniør *W. Hamburger*, Ingeniør *H. Hammerich*, Ingeniørkapitajn *P. Hansen*, Maskinfabrikant *P. Hansen*, Ingeniør *Windfeld Hansen*, Kapitajn *N. Hoffmeyer*, Cand. polyt. *N. Holten*, Dr. med. *E. Hornemann*, Gasværksbestyrer *G. Howitz*, Cand. polyt. *J. Howitz*, Dr. phil., Brygger *J. C. Jacobsen*, Fabrikant *Tauber Jensen*, Ingeniørkapitajn *C. Juul*, Oberstlieutenant *C. Keyper*, Arkitekt *V. Klein*, Cand. polyt. *C. Larsen*, Cand. polyt. *P. Larsen*, Ingeniør *H. Lunøe*, Havnekapitajn *Liiders*, Direktør. *C. L. Madsen*, Cand. polyt. *F. Mathiesen*, Brolægningsinspektør *J. F. Meyer*, Havnebygmester *H. C. V. Møller*, Landinspektør *H. E. Ohrt*, Havneingeniør *J. Ollendorff*, Ingeniørkapitajn *E. Rambusch*, Ingeniør *Chr. Ramsing*, Ingeniør-

kapitajn *Fr. Rasmussen*, Ingeniørkapitajn *A. B. Reck*, Underinspektør *V. Rosing*, Kapitajn *G. Rung*, Direktør *R. Schmidt*, Afdelingsingeniør *Simoni*, Oberstlieutenant *E. J. Sommerfeldt*, Docent *Aug. Thomsen*, Prof. *Jul. Thomsen*, Telegrafingeniør *Thrane*, Ingeniørkapitajn *V. E. Tychsen*, Artillerikapitajn *F. Wagner* og Borgmester *C. K. Øllgaard*.

Udenfor Møderne have Medlemmerne haft Adgang til at tage forskellige tekniske Etablissementer i og ved Kjøbenhavn i Øjesyn, nemlig i de 10 Aar fra 1877—78 til 1886—87 henholdsvis 4, 1, 9, 1, 3, 7, 6, 3, 3 og 6, i alt 43.

Fremdeles har der om Sommeren været foretaget Exkursioner til fjærnere liggende tekniske Etablissementer og Arbejder, nemlig:

- i 1879—80 til Havneanlægget og de Kockumske Værksteder i Malmø,
- i 1880—81 til Faxe Kalkbrud og Stenværksteder,
- i 1881—82 til Fabrikkerne Brede, Fileværket og Strandmøllen,
- i — — til Industriudstillingen i Malmø og Lomma Cementfabrik,
- i 1882—83 til Bjuf og Billesholms Kulgruber i Sverig,
- i 1883—84 til Spritfabrikken i Roskilde og Fabrikkerne paa Frederiksværk,
- i — — til „Kjøbenhavns Dampmøllers“ nye Mølle i Malmø (efter Indbydelse fra Aktieselskabet),
- i 1884—85 til Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri samt til Hellebæk Fabrikker,
- i 1885—86 til Glasværket og Güssefeld & Ree's Fabrikker i Kastrup og
- i 1886—87 til Tjørnegårdens Teglværk ved Gjentofte.

Ved Skrivelse af 26de September 1884 til den polytekniske Lærestanstalt har Foreningens Bestyrelse fremtidig givet de polytekniske Examinander, saalænge de forblive paa Anstalten, fri Adgang til Foreningens Møder og Udflugter.

Tidsskriftet er hidtil udkommet med 4 fjerdingaarlige Hæfter, udstyrede med talrige Træsnit i Texten samt vedhæftede Planer. Til 7de Aargang (1883—84) føjedes tillige et Extrahæfte. Omfanget af de forskjellige Aargange ses af nedenstaaende Oversigt:

1ste Aargang	18	Ark	og	12	Planer
2den	— 22	—	-	8	—
3die	— 21	—	-	7	—
4de	— 24	—	-	14	—
5te	— 22 ¹ / ₂	—	-	15	—
6te	— 22	—	-	11	—
7de	— 29	—	-	17	—
8de	— 23 ¹ / ₂	—	-	21	—
9de	— 23 ¹ / ₂	—	-	19	—
10de	— 26 ¹ / ₄	—	-	12	—

Følgende 81 Forfattere have leveret væsentligere Bidrag — originale Afhandlinger eller større Bearbejdelser — til Tidsskriftets 10 første Aargange, nogle af dem gjentagne Gange:

Ingeniør *A. E. Andersen*, Ingeniørkapitajn *A. F. Andersen*, Oberstlieutenant *C. H. Arendrup*, Skibsbygger *E. Benzon*, Cand. polyt. *R. Berlème-Nix*, Fabrikant *E. P. Bonnesen*, Ingeniørkapitajn *J. F. Brandt*, Maskiningeniør *H. H. Bruun*, Ingeniør *F. Casse*, Cand. polyt. *T. A. Colding*, Ingeniørkapitajn *H. J. E. Daugaard*, Cand. polyt. *H. F. K. Dencker*, Telegrafingeniør *Chr. Dresing*, Maskiningeniør *N. F. Elgstrøm*, Ingeniør *C.*

F. S. Ernst, Arkitekt *A. Gjellerup*, Arkitekt *E. Gnudtzmann*, Cand. pharm. *E. Gottlieb*, Telegrafist *C. Grødsted*, Civilingeniør *L. A. Groth*, Fyringeniør *C. F. Grove*, Fabrikejer *G. A. Hagemann*, Premierlieutenant *N. C. Hansen*, Ingeniørkapitajn *P. Hansen*, Ingeniør *Jb. Windfeld Hansen*, Civilingeniør *C. J. Hanssen*, Kancelliraad *Henriques*, Kapitajn *N. Hoffmeyer*, Cand. polyt. *H. Holten*, Cand. polyt. *N. Holten*, Oberst *V. Hoskioer*, Gasværksbestyrer *G. Howitz*, Driftsinspektør *J. O. V. Irminger*, Stadsingeniør *Jochimsen*, Cand. polyt. *Fr. Johannsen*, Ingeniørkapitajn *C. Juul*, Direktør *S. Jørgensen*, Dr. phil. *S. M. Jørgensen*, Fabrikejer *Vilh. Jørgensen*, Assistent *L. Knudsen*, Ingeniør *C. Larsen*, Cand. polyt. *F. Mathiesen*, Brolægningsinspektør *J. F. Meyer*, Cand. polyt. *E. Møller*, Landinspektør *E. Mørup*, Exam. polyt. *N. P. Nielsen*, Cand. polyt. *Th. Nielsen*, Ingeniørkapitajn *C. D. N. Nøkkentved*, Landinspektør *H. Ohrt*, Havneingeniør *Chr. Otterstrøm*, Stationschef *Jens Petersen*, Dr. phil. *Jul. Petersen*, Cand. polyt. *A. Poulsen*, Cand. polyt. *V. P. Poulsen*, Ingeniør *Chr. Ramsing*, Underdirektør *A. Rasmussen*, Ingeniørkapitajn *A. B. Reck*, Ingeniør *A. Rothe*, Ingeniørkapitajn *C. Rørdam*, Cand. polyt. *F. G. Sand*, Cand. polyt. *H. H. Schou*, Kapitajn *V. J. Schoustrup*, Cand. polyt. *O. Stilhoff*, Arkitekt *A. Sørensen*, Civilingeniør *H. G. Sørensen*, Docent *Aug. Thomsen*, Ingeniørkapitajn *A. Thortsen*, Ingeniørkapitajn *W. Toussieng*, Ingeniørkapitajn *V. E. Tychsen*, Cand. polyt. *V. Uldall*, Premierlieutenant *H. Ulrich*, Ingeniør *N. Vang*, Ingeniør *H. C. Vogt*, Arkitekt *L. Vold*, Artillerikapitajn *F. Wagner*, Cand. polyt. *V. Westergaard*, Ingeniør *H. E. Winkel*, Cand. polyt.

S. Winkel, Maskinfabrikant *C. Winsløw*, Dr. phil. *H. Zeuthen* og Borgmester *C. K. Øllgaard*.

Foruden flere af ovennævnte have endvidere andre indsendt mindre Meddelelser og Boganmeldelser til Tidsskriftet.

Flere ansete Teknikere af forskellige Brancher yde Redaktionsudvalget Hjælp ved Bedømmelsen af indleverede Artikler, Anmeldelser af indsendte Bøger samt Meddelelser fra fremmede Tidsskrifter, for Tiden: Stadsingeniør *Ambt*, Professor *Colding*, Oberstlieutenant *Dalgas*, Overbaneingeniør *Fridericia*, Ingeniørkapitajn *P. Hansen*, Oberst *Hoskiær*, Gasværksbestyrer *Howitz*, Brolægningsinspektør *J. F. Meyer*, Docent *Aug. Thomsen*, Artillerikapitajn *F. Wagner* og Borgmester *Øllgaard*.

Der er udvexlet Tidsskrift med de beslægtede Tidsskrifter i Sverig og Norge samt med et tysk og et fransk Tidsskrift. Da Foreningen imidlertid intet fast Lokale eller Bibliothek har, ere de vigtigste af disse fremmede Tidsskrifter fra 1883 fordelt til Ingeniørkorpsets og den polytekniske Læreanstalts Bibliotheker for dog at komme nogle til gode.

Fra 1884 er der efter Opfordring tilstillet Haandværkerforeningen i Reykjavik et Friexemplar af Foreningens Tidsskrift.

Smaaskrifter. Af saadanne har Foreningen udgivet:

1. Bestemmelser for ensartet Levering og Undersøgelse af Portlandscement, vedtagne af den tekniske Forening ved et den 24de April 1878 afholdt Møde og udarbejdede af et i den Anledning af Foreningen nedsat Udvalg, bestaaende af Ingeniør kapitajn *A. F. Andersen*, Professor *L. P. Fenger*,

- Arkitekt *J. E. Gnudtzmann*, Oberstlieutenant *C. Keyper*, Arkitekt *V. Klein*, Oberstlieutenant *E. J. Sommerfeldt* og Murmester *C. P. Wienberg*. 2det Oplag udkom i 1883.
2. Om Indretning og Betjening af Dampkjedler og Fyrsteder paa Landjorden. 1883. (Extrahæfte til 7de Aargang, 1883—84).
 3. Regler for Dampkjedlers Fyring og Pasning. 1883.
 4. Kortfattede Regler for Fyrbydere. 1883. (Til Ophængning i Kjedelhuset og Indhæftning i Kjedelkontrolbogen).

Sidst nævnte tre Værker ere udarbejdede af et af Foreningen den 27de Februar 1879 nedsat Udvalg, bestaaende af Docent *S. C. Borch*, Fabrikant *J. H. Hellerung*, Administrator *F. E. Holm*, Gasværksbestyrer *J. C. G. Howitz*, Fabrikejer *Vilh. Jørgensen*, Cand. polyt. *F. Mathiesen*, Driftsbestyrer *N. O. Petersen*, Fabrikbestyrer *N. Steenberg* og Artillerikapitajn *F. Wagner*, af hvilke dog d'Hrr. Borch, Hellerung og Howitz senere udtraadte, medens Ingeniør *Windfeld Hanseu* indtraadte i Udvalget. „Regler for Dampkjedlers Fyring og Pasning“ støtter sig i det væsentlige paa en af den svenske Teknologforening udarbejdet Haandbog for Fyrbødere, som den tekniske Forening i sin Tid fik Tilladelse til at benytte.

Forlæggeren af Kontrolbøgerne for faststaaende Dampkjedler, Boghandler *Andr. Schou*, har i Juli 1885 faaet Tilladelse til at lade Foreningens „kortfattede Regler for Fyrbødere“ trykke i Kontrolbøgerne; Prisen paa disse forhøjes ikke derved.

5. Den mindre Industris fordelagtigste Kraftmaskiner. Prisbelønnet Besvarelse af Foreningens Prisopgave for 1883 af Cand. polyt. *H. F. K. Dencker*. 1885.
6. Teglværksindustri. Kortfattet Vejledning for Teglblændere, af Teglværksingdniør Cand. polyt. *F. Borup*. 1886.

Prisopgaver. Med en aarlig Understøttelse fra den Raben-Levetzauske Fond af 500 Kr. til Præmiering af den bedste, fyldestgjørende Besvarelse af en Prisopgave er der i det forløbne Decennium udstedt følgende Opgaver.

1881.

En Fremstilling af de Apparater, som for Tiden anvendes til Oprensning og Uddybning i de mindre Havne, med Angivelse af hvorvidt og ved hvilke Forbedringer de maatte kunne udvikles saaledes, at de blive i Stand til at fyldestgjøre nogle nærmere opgivne Fordringer, eventuelt hvorledes et dertil skikket Apparat paa anden Maade maatte kunne konstrueres.

Bedømmelsesudvalg: Konferentsraad *Carlsen*, Professor *Holmberg*, Direktør ved Orlogsværftet *Nielsen* og Borgmester *Øllgaard*. Der indkom 2 Besvarelser, og Præmien tilkjendtes Ingeniør *Chr. Otterstrøm*. Besvarelsen er optagen i Tidsskriftet for 1882—83.

1882.

Planen til et Sygehus paa c. 24 Senge.

Bedømmelsesudvalg: Professor *L. Colding*, Dr. med. *S. Engelsted*, Arkitekt *J. E. Gnuddtzmann*, Professor *H. J. Holm* og Ingeniørkapitajn *V. E. Tychsen*. Der ind-

kom 2 Besvarelser, hvoraf ingen erholdt Præmie. Den ene af dem, forfattet af Arkitekt *A. Gjellerup* og Ingeniør *Chr. Ramsing*, er i en noget udvidet Skikkelse optagen i Tidsskriftet for 1883—84.

1883.

De Kraftmaskiner, der med Fordel kunne anvendes i den mindre Industri.

Bedømmelsesudvalg: Docent *S. C. Borch*, Fabrik-ejer *G. A. Hagemann*, Maskinfabrikant *P. Hansen*, Ingeniør *Windfeld Hansen* og Ingeniørkapitajn *C. Juul*. Der indkom 5 Besvarelser, og Præmien tilkendtes Cand. polyt. *H. Dencker*. Besvarelsen er optagen i Tidsskriftet for 1884—85 og udgiven som Særtryk.

1884.

Efter en kort Redegjørelse for Teglværksindustriens Standpunkt her i Landet at give en instruktiv Fremstilling af de Midler, hvorved den kan bringes paa Højde med Udlandets.

Bedømmelsesudvalg: Murmester *H. Fussing*, Arkitekt *Gnudtzmann*, Administrator *F. Holm*, Direktør *Ph. Schou*, og Artillerikapitajn *F. Wagner*. Der indkom 2 Besvarelser, hvoraf ingen erholdt Præmie. Den af Teglværksingeniør *F. Borup* forfattede Besvarelse er i en lidt udvidet Skikkelse i 1886 udgiven af Foreningen som Særskrift under Titlen „Teglværksindustri“. Med den Raben-Levetzauske Fonds Tilladelse blev Præmien benyttet til Hjælp ved Udgivelsen.

1885.

At give en Fremstilling af den bedste øko-

nomiske Frembringelse og Anvendelse af Elektricitet til Udvikling af Lys og Overførelse af Kraft.

Bedømmelsesudvalg: Maskinfabrikant *P. Hansen*, Oberst *Hoskiær*, Professor *Lorenz*, Cand. mag. *K. Prytz* og Ingeniørkapitajn *Tychsen*. Der indkom 3 Besvarelser, hvoraf ingen erholdt den fulde Præmie. Denne fordeltes med 300 Kr. og 200 Kr. til Ingeniør *C. H. D. Zahrtmann* og Stud. polyt. *F. V. Schiødt*. Førstnævntes Besvarelse vil i en forkortet og noget forandret Skikkelse blive optagen i Tidsskriftets 11te Aargang.

1886.

At give en kritisk Fremstilling af, hvorledes Affaldstofferne i en større By, der forudsættes at have rigelig Vandforsyning og et System af lukkede, underjordiske Ledninger til Bortførsel af Spilde- og Regnvand med Udmunding i Havet, kunne samles, fjærnes og uskadeliggjøres paa en Maade, der tilfredsstiller saavel hygiejniske som økonomiske Fordringer.

Bedømmelsesudvalg: Dr. med. *Engelsted*, Administrator Holm, Professor *Holmberg*, Fabrikejer *Vilh. Jørgensen* og Brolægningsinspektør *J. F. Meyer*. Der er indkommet 4 Besvarelser, hvis Bedømmelse endnu ikke foreligger.

Forskjellig Virksomhed. Af forskellige af Foreningen foretagne Skridt, som ikke ere omtalte tidligere, skulle følgende fremhæves.

I December 1878 tilsendtes der forskellige overordnede Autoriteter Exemplarer af Foreningens „Be-

stemmelser for ensartet Levering og Undersøgelse af Portlandcement“ med Anmodning om, at disse maatte blive tilstillede de Autoriteterne underlagte særlige Bestyrelser, for hvem de havde Interesse.

I Januar 1879 afholdtes 2 Diskussionsmøder om Anlægget af en Tilflugts- og Handelshavn i det nordlige Kattégat.

I Januar 1881 afholdtes en Diskussion om enkelte Bestemmelser i „Forslag til Bygningslov for Staten Kjøbenhavn“, hvortil Medlemmer af begge Rigsdagens Thing, hvor Sagen dengang var forelagt, og af Kjøbenhavns Borgerrepræsentation vare indbudne. Exemplarer af Referatet tilsendtes i Marts s. A. Rigsdagens Medlemmer og Indenrigsministeriet. Da Forslaget atter er forelagt i Rigsdagssamlingen 1886—87, er der i December 1886 paany tilstillet vedkommende Folkethingsudvalg Exemplarer af Referatet.

I December 1882 afholdtes et Diskussionsmøde om Metersystemets Indførelse i Danmark. Forsamlingen sluttede sig til denne Tanke og bemyndigede Bestyrelsen til at indgaa til Indenrigsministeriet med en Begjæring om, at det maatte blive taget under Overvejelse, om der ikke burde gjøres Skridt til en snarlig Indførelse af det metriske System for Maal og Vægt. Denne Indstilling fremsendtes i Marts 1883 under Vedlæggelse af Exemplarer af Referatet af Diskussionen, hvilke ogsaa tilstilledes samtlige Rigsdagens Medlemmer. I Marts 1887 har Bestyrelsen paany bragt Sagen i Indenrigsministeriets Erindring.

I Maj 1883 fremsendtes til Indenrigsministeriet til Brug for den svenske Regjering, som havde anmodet derom, en af Foreningens Sekretær samlet Oversigt

over de væsentligste her i Landet siden 1879 udførte elektriske Belysningsanlæg.

I December 1883 fremsendtes til Indenrigsministeriet Exemplarer af det af Foreningen udgivne Værk om Dampkjedlers og Fyrsteders Indretning og Betjening m. m., idet det samtidig anbefalede, at der ad Lovgivningens Vej ved visse Ændringer i Loven af 24de Marts 1875 skaffedes større Sikkerhed mod Dampkjedeexplosioner, samt at der skredes ind mod den nu ofte saa generende Røg fra visse Dampkjedler og Fyrsteder i eller i umiddelbar Nærhed af tæt befolkede Steder.

I Februar 1884 indbødes Rigsdagens Medlemmer til at overvære et Foredrag i Foreningen af Kapitajn *R. Cårstensen* om Kystbeskyttelsesarbejder paa Jyllands Vestkyst.

I Maj 1885 valgte Bestyrelsen efter Industriforeningens Anmodning et Medlem, nemlig Formanden, Oberst *Hoskier*, til den tekniske Forenings Delegerede til Udstillingskomiteen for Udstillingen i 1888.

Ved Foreningens Februar-Møde 1886 nedsattes efter en derom stedfunden Diskussion et af Ingeniørkapitajn *P. Hansen*, Gasværksinspektør *Irminger*, Ingeniørkapitajn *Juul*, Ingeniør *Ramsing*, Ingeniør *Simoni*, Baneingeniør, Kapitajn *Toussieng*, Arkitekt *Tvede* og Artillerikapitajn *F. Wagner* bestaaende Udvalg for at undersøge Spørgsmaalet om Ønskeligheden af og eventuelt fremsætte Forslag til veiledende Bestemmelser for Fastsættelsen af Honorarer til Ingeniører for tekniske Arbejder m. m. Udvalgets Betænkning ventes at ville foreligge i April 1887, hvorefter den da strax vil blive fremlagt i et Foreningsmøde.

Økonomisk Oversigt. Foreningens Regnskaber stille sig for de 9 første Aar — Regnskabet for 1886—87 er endnu ikke afsluttet — som angivet nedenfor.

	Indtægt.	Udgift.	Overskud.	Underskud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1877—78 . .	6 433.30	6 717.63	„	284.33
1878—79 . .	7 806.40	7 492.49	313.91	„
1879—80 . .	7 474.47	6 456.29	1 018.18	„
1880—81 . .	8 481.43	8 247.45	233.98	„
1881—82 . .	8 300.81	8 068.29	232.52	„
1882—83 . .	8 390.12	7 385.25	1 004.87*)	„
1883—84 . .	11 794.34	10 196.22	1 598.12*)	„
1884—85 . .	10 900.20	9 608.93	1 291.27*)	„
1885—86 . .	10 399.87	9 276.35	1 123.52*)	„

Af Understøttelser af offentlige Midler har Foreningen til Tidsskriftets Udgivelse oppebaaret: fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 400 Kr. for 1878—79, af Statskassen paa Indenrigsministeriets Budget 1000 Kr. aarlig fra 1879—80, af den Reiersenske Fond 500 Kr. aarlig fra 1877—78, af den Raben-Levetzauske Fond 500 Kr. aarlig for 1877—78 og 1878—79, af det Classenske Fideikommiss 100 Kr. for 1877—78 og 200 Kr. aarlig fra 1878—79. Til Udgivelsen af Extrahæftet i 1883—84 erholdtes ekstraordinære Tilskud af 500 Kr. fra Indenrigsministeriet, 1000 Kr. fra den Reiersenske Fond og 500 Kr. fra det Classenske Fideikommiss. Til Præmier for Prisopgaver er der tilstaaet Foreningen 500 Kr. aarlig af den Raben-Levetzauske Fond for 1881—82, 1882—83,

*) Deraf 500 Kr. endnu ikke udbetalt Præmie for Prisopgaver.

1884—85, 1885—86 og 1886—87. Endelig er der for 1877—78 tilstillet Foreningen 200 Kr. fra en anonym Giver.

Love

for

„Den tekniske Forening“.

§ 1. Foreningens **Formaal** er at fremme Udbredelsen af tekniske Kundskaber, dels ved Møder, dels ved Udgivelsen af et teknisk Tidsskrift.

§ 2. Ved **Møderne** tilsigtes at bringe Foreningens Medlemmer i nærmere personligt Forhold til hverandre, at tilvejebringe Samvirken imellem Landets Teknikere og ved Foredrag og Forhandlinger at klare foreliggende tekniske Spørgsmaal.

Det tekniske **Tidsskrift** skal indeholde Beretning om Forhandlingerne paa Foreningens Møder samt Afhandlinger og Meddelelser af teknisk Indhold.

§ 3. I April eller i Mai Maaned holdes den aarlige **Generalforsamling**. Paa denne forelægges Regnskabet for det forløbne Aar, der regnes fra 1ste April til 31te Marts inkl., og Budgettet for det næste Aar, samt foretages Valg af Medlemmer til Bestyrelsen og af 2 Revisorer.

Andre Generalforsamlinger kunne sammenkaldes af Bestyrelsen, naar den finder det nødvendigt, eller naar mindst 25 Medlemmer have indgivet en skriftlig Begjæring derom. Generalforsamlingen skal i sidste Til-

fælde holdes senest en Maaned efter, at en saadan Begjæring er afgiven til Formanden.

Paa Generalforsamlingen afgjøres alle Spørgsmaal ved simpelt Flertal, dog med Undtagelse af Forandringer i Lovene, der kun betragtes som vedtagne, naar mindst $\frac{1}{5}$ af Foreningens Medlemmer deltager i Afstemningen derom, og mindst $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer ere for Forandringen. Er det angivne Antal Medlemmer ikke tilstede, indkaldes inden 14 Dage en ny Generalforsamling, som er beslutningsdygtig uden Hensyn til de Mødendes Antal.

De Sager, der skulle forhandles paa en Generalforsamling, bringer Bestyrelsen mindst 8 Dage forinden til Medlemmernes Kundskab ved Bekjendtgjørelse i „Berlingske Tidende“.

§ 4. Foreningens **Bestyrelse** bestaar af 9 Medlemmer; den vælger selv af sin Midte en Formand, en Viceformand og en Sekretær, samt i eller udenfor sin Midte et Redaktionsudvalg, en Redaktør og en Kasserer. Bestyrelsen fastsætter selv sin Forretningsorden. Formanden eller i hans Forfald Viceformanden leder Foreningens Forhandlinger.

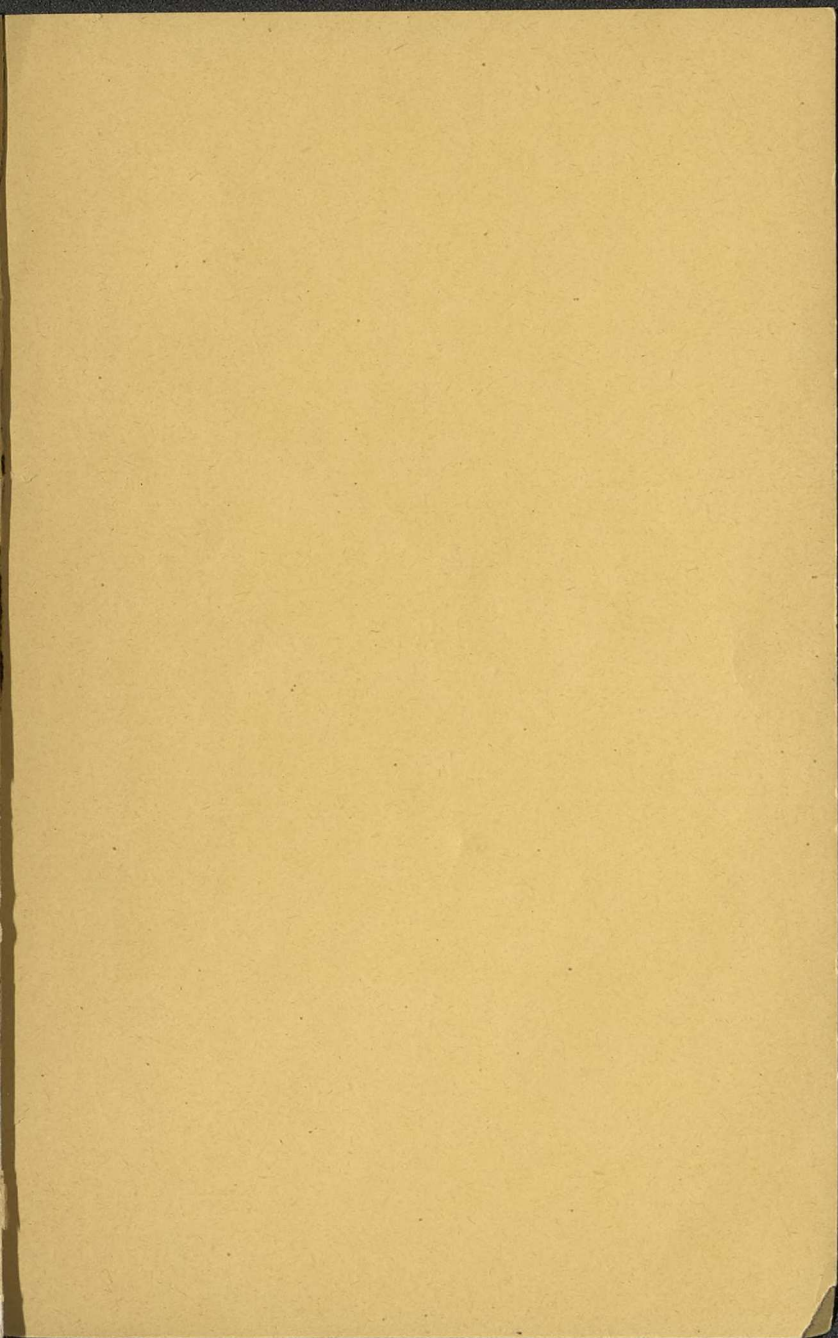
Hvert Aar afgaa efter Tur 3 af Bestyrelsens Medlemmer; i de første 2 Aar afgaa de ved Lodtrækning. De afgaaede Medlemmer kunne gjen vælges.

§ 5. Den, som vil optages som **Medlem** i Foreningen, maa foreslaas af et Medlem og i et Bestyrelsesmøde faa Stemme flerhed for sig.

Det aarlige Kontingent — deri indbefattet Betaling for Tidsskriftet — er 10 Kroner, der erlægges kvartalsvis. Tidsskriftet sælges i Boghandelen.

Generalforsamlingen kan paa Bestyrelsens Forslag optage **Æresmedlemmer**, der ikke betale Kontingent.

Bestyrelsen kan paa Forslag af et Medlem til Foreningens Møder indbyde **Gjæster**; disse have dog ikke Ret til at deltage i Afstemninger eller Beslutninger om Foreningens Anliggender.


~~~~~  
1887.  
~~~~~